

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Konsekvensutredning H 17

– Ändring av Boverkets föreskrifter och
allmänna råd (2011:12) om hissar och
vissa andra motordrivna anordningar

Konsekvensutredning

H 17

– Ändring av Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar

Titel: Konsekvensutredning H 17
Utgivare: Boverket, november 2016
Diarienummer: 3.2.1 2838/2016

Webbplats: www.boverket.se/publikationer
E-post: publikationsservice@boverket.se
Telefon: 0455-35 30 00
Postadress: Boverket, Box 534, 371 23 Karlskrona

Rapporten finns i pdf-format på Boverkets webbplats.
Den kan också tas fram i alternativt format på begäran.

Innehåll

Sammanfattning	4
Övergripande svar på frågor enligt konsekvensutredningsförfordningen	5
Beskrivning av problemet och vad Boverket vill uppnå.....	5
Bemyndiganden som Boverkets beslutanderätt grundar sig på	8
Beskrivning av alternativa lösningar för det Boverket vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd.....	8
Uppgifter om vilka som berörs av regleringen	8
Uppgifter om kostnadsmissiga och andra konsekvenser regleringen medför	8
Regleringens överensstämmelse med EU-rätten	8
Tidpunkten för ikraftträdande och behovet av speciella informationsinsatser	9
Antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen.....	9
Konsekvenser för företagen	9
Regleringens eventuella påverkan på konkurrensförhållandena för företagen	10
Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen	10
Eventuellt behov av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning	10
Övrigt	10
Författningsändringar med konsekvenser.....	11
3 kap. 2 e §.....	11

Sammanfattning

I denna konsekvensutredning redogörs för ändringar i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar, nedan kallade hissföreskrifterna.

Genom en ändring av 10 kap. 19 § 2 plan- och byggförordningen (2011:338) har Boverket fr.o.m. 1 augusti 2016 fått ett bemyndigande att meddela föreskrifter om krav i fråga om rapportering och information för organ som utför besiktning eller kontroll av motordrivna anordningar i byggnadsverk.

Genom ändringarna införs i hissföreskrifterna en bestämmelse om krav på att kontrollorganen årligen ska sammanställa vissa brister som har uppmärksammats vid kontroller och redovisa dessa brister till Boverket. Kontrollorganen ska dessutom snarast informera Boverket om allvarliga brister hos anordningar som kan antas föreligga även i liknande anordningar i andra anläggningar. Bestämmelsen ersätter likalydande bestämmelser om kontrollorganens rapporteringskyldighet till Boverket som fram till 1 januari 2016 gällt enligt nu upphävda föreskrifter meddelade av Swedac.

Övergripande svar på frågor enligt konsekvensutredningsförordningen

Denna konsekvensutredning avser ändringar i Boverkets föreskrifter och allmänna råd om hissar och vissa andra motordrivna anordningar, nedan kallade hissföreskrifterna. Ändringen innebär att en ny paragraf om rapporteringsskyldighet för kontrollorganen läggs till i hissföreskrifternas Kap. 3 *Kontroll av motordrivna anordningar*. Inledningsvis redogörs för bakgrunden till ändringarna. Nästa avsnitt ger övergripande svar på frågorna i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Därefter redogörs i det sista avsnittet för motiv för och konsekvenser av ändringarna.

Beskrivning av problemet och vad Boverket vill uppnå

I 5 kap. 8–11 §§ plan- och byggförordningen (2011:338) PBF finns regler om kontroller av motordrivna anordningar i byggnadsverk. Kontrollerna ska utföras i den utsträckning Boverket har meddelat föreskrifter om det. Med stöd av 10 kap. 19 § PBF har Boverket föreskrivit om sådana kontroller i 3 kap. i hissföreskrifterna.

Dessa kontroller ska enligt 5 kap. 10 § PBF utföras av kontrollorgan som är ackrediterade enligt lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll och EU:s förordning 765/2008 om ackreditering och marknads kontroll¹. De får även utföras av kontrollorgan som uppfyller motsvarande krav enligt bestämmelser i ett annat land inom EU eller EES.

I Sverige är det Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) som ackrediterar kontrollorganen. Fram till årsskiftet 2015/2016 meddelade Swedac föreskrifter om förutsättningarna för ackreditering av sådana kontrollorgan. Kraven återfanns i Swedacs särskilda föreskrifter (STAFS 1999:5) för ackrediterade kontrollorgan Typ A (besiktningsorgan) för kontroll av lyftanordningar, transportanordningar m.m. Swedacs föreskrifter STAFS 1999:5 har upphävts och upphörde att gälla vid utgången av år 2015². Som skäl för att upphäva sina föreskrifter anförde Swedac i

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och marknads kontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93

² Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll föreskrifter (STAFS 2014:19) om upphävande av Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll särskilda föreskrifter och allmänna råd (STAFS 1999:5) för ackrediterade kontrollorgan Typ A (besiktningsorgan) för kontroll av lyftanordningar, transportanordningar m.m.

en konsekvensutredning bland annat att det är önskvärt att ansvaret för regelgivning respektive tillsyn ligger hos olika myndigheter eller andra organisationer samt att upphävandet skulle möjliggöra för expertmyndigheter med särskilda sakkunskaper inom sina områden att meddela föreskrifter med särskilda kompetenskrav för kontrollorgan utan att det uppstår regelkonflikter.

För att ersätta Swedacs upphävda föreskrifter införde Boverket fr.o.m. 1 januari 2016 genom H 15 bestämmelser i sina hiss föreskrifter om vilka krav som ska vara uppfyllda av kontrollorgan som ska ackrediteras för sådan kontroll av motordrivna anordningar i byggnadsverk som avses i 5 kap. 8–11 §§ PBF. Kraven överensstämmer i allt väsentligt med de krav som tidigare ställts i Swedacs föreskrifter.

Det fanns dock två bestämmelser i Swedacs föreskrifter som Boverket då inte kunde överföra till hiss föreskrifterna eftersom Boverket vid tidpunkten saknade bemyndigande i detta avseende. Bestämmelserna hade i Swedacs föreskrifter följande lydelse:

"14 § Ackrediterat kontrollorgan skall årligen sammanställa och till berörd föreskrivande myndighet redovisa sådana brister som har uppmärksamats vid kontroller som kan ha betydelse för att bedöma säkerheten hos en viss typ av objekt.

15 § Om ett kontrollorgan vid kontroll observerar allvarliga brister som sannolikt kan finnas hos liknande anordningar i andra anläggningar skall berörd föreskrivande myndighet snarast informeras. "

Boverket har nu fr.o.m. 1 augusti 2016 fått ett bemyndigande att meddela föreskrifter om krav i fråga om rapportering och information för organ som utför besiktning eller kontroll av motordrivna anordningar i byggnadsverk. (10 kap. 19 § 2 PBF)

Med stöd av 14 § i Swedacs föreskrifter har de ackrediterade kontrollorganen årligen rapporterat statistikuppgifter till Boverket, som genom dessa uppgifter får möjlighet att dra slutsatser och uppmärksamma trender. Rapporteringen är värdefull bland annat för att fånga upp kontrollpliktiga anordningar som inte kontrolleras och bedöma hur stort detta bortfall är. Vidare är rapporteringen betydelsefull på så sätt att Boverket uppmärksammas om antalet brister hos vissa slags anordningar ökar. Sådana iakttagelser ligger till grund för bedömningar av om de besiktningintervall som Boverket föreskriver för olika objekt är rimliga eller om de behöver ändras. Vad gäller linbaneanläggningar ligger uppgifterna dessutom till grund för den statistik som rapporteras i samband med att Boverket och två kontrollorgan deltar i en årlig säkerhetskonferens för myndig-

heter och kontrollorgan, International Conference of Technical Supervisory Authorities (ITTAB). Utifrån rapporteringen gör Boverket årliga sammanställningar. Dessa efterfrågas av exempelvis branschföreningen Hissförbundet, den internationella linbanebranschorganisationen Organizzazione Internazionale Trasporti A Fune (OITAF) och Svenska Liftanläggningars Organisation (SLAO) samt av journalister.

Den informationskyldighet som följt av 15 § i Swedacs föreskrifter är av stor betydelse för Boverket i rollen som marknadskontrollmyndighet för motordrivna anordningar som faller inom tillämpningsområdena för EU:s hissdirektiv³ linbanedirektiv⁴ och kommande linbaneförordning⁵. Att kontrollorganen uppmärksammar Boverket på brister hos nya motordrivna anordningar bidrar till att Boverket kan bedriva en effektiv marknads kontroll. Rapporteringen ger även underlag för Boverket att bedöma om det finns behov av ändringar i myndighetens föreskrifter eller allmänna råd.

Kontrollorganen informerar även Boverket om tillbud och olyckor med befintliga anordningar. Denna rapportering är viktig dels som ett led i myndighetens marknads kontroll över nya anordningar, dels som en uppföljning av typfel hos befintliga anordningar. Rapportering om tillbud och olyckor tas upp vid regelbundet återkommande samrådsmöten mellan berörda myndigheter och kontrollorganen. Statistiken över antalet personer som dödas eller skadas allvarligt utgör även en indikator för Boverket på hur motordrivna anordningar sköts och underhålls av ägarna. Dessa uppgifter efterfrågas bland annat av journalister som kontakter Boverket med anledning av inträffade olyckor.

Enligt artikel 18.2 i den ovan nämnda EU-förordningen 765/2008 ankommer det på medlemsstaterna att inrätta lämpliga förfaranden för att följa upp klagomål och rapporter om risker relaterade till produkter som omfattas av harmoniserad gemenskapslagstiftning och att bevaka olyckor och hälsoskador som dessa produkter misstänks ha orsakat. Den rapportering som hittills har skett med stöd av de båda aktuella paragraferna och det arbete som Boverket deltar i och som har sin grund i denna rapportering kan anses bidra till att uppfylla de återgivna kraven i förordningen.

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/33/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om hissar och säkerhetskomponenter till hissar.

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/9/EG av den 20 mars 2000 om linbaneanläggningar för persontransport.

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning 2016/424 av den 9 mars 2016 om linbaneanläggningar och om upphävande av direktiv 2000/9/EG

Mot bakgrund av ovanstående finner Boverket det därför angeläget att kontrollorganens rapporteringsskyldighet till Boverket återinförs i Boverkets hissföreskrifter.

Bemyndiganden som Boverkets beslutanderätt grundar sig på

Boverket beslutar om föreskriftsändringarna med stöd av bemyndigandena i 10 kap. 19 § 2 plan- och byggförordningen (2011:338).

Beskrivning av alternativa lösningar för det Boverket vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Boverket bedömer att de ovan beskrivna syftena inte kan uppnås på något annat sätt, utan att det bör ske genom att det återinförs bindande regler om rapporteringsskyldigheten.

Något alternativt sätt för att införa bindande regler om kontrollorganens rapporteringsskyldighet finns inte, eftersom det är Boverket som har bemyndigats att meddela föreskrifter om rapportering och information för dessa organ.

Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

De nya reglerna om rapporteringsskyldighet för ackrediterade kontrollorgan berör befintliga och presumtiva kontrollorgan och dess personal samt Boverket som föreskrivande myndighet och marknadskontrollmyndighet.

För en beskrivning av de företag som berörs av ändringarna se vidare under rubriken *Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen*.

Uppgifter om kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför

Några kostnadsmässiga konsekvenser av regleringen förutses inte uppstå, eftersom inga skärpta krav har införts.

Regleringens överensstämmelse med EU-rätten

De föreslagna ändringarna bedöms vara förenliga med EU:s regelverk. Någon anledning att anmäla ändringarna till EU-kommissionen enligt EU:s anmälningsdirektiv direktiv (EU) 2015/1535 har inte bedöms föreligga. Kommerskollegium har i sitt remissvar instämt i denna bedömning

och har heller inte funnit att anmälningsplikt föreligger enligt förordningen (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden.

Tidpunkten för ikraftträdande och behovet av speciella informationsinsatser

Ändringarna planeras träda i kraft 1 januari 2017 för att så snart som möjligt återinföra det formella kravet på rapportering till Boverket i hissföreskrifterna.

Eftersom reglerna endast ersätter tidigare regler i Swedacs föreskrifter bedöms det inte föreligga något behov av speciella informationsinsatser. Boverket kommer på sin webbplats att informera om att reglerna om rapporteringsskyldighet införts i hissföreskrifterna. Information kommer också att lämnas vid verkets regelbundna samrådsmöten med kontrollorganen.

Antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Det finns åtta ackrediterade kontrollorgan, varav samtliga är verksamma inom området portar. Sju av dem är dessutom verksamma inom området hissar och fyra är verksamma inom området skidliftar. Två av de åtta kontrollorganen är betydligt större än de sex andra.

Konsekvenser för företagen

Vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

Ändringarna förutses inte medföra någon tillkommande tidsåtgång eller administrativa kostnader för företagen, eftersom reglernas materiella innehåll överensstämmer med Swedacs tidigare gällande motsvarande regler.

Andra kostnader som regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av regleringen

Det förväntas inte uppstå några andra kostnader eller behov av förändringar i verksamheten för företagen med anledning av ändringarna eftersom – som ovan anförts – reglernas materiella innehåll överensstämmer med Swedacs tidigare gällande motsvarande regler.

Regleringens eventuella påverkan på konkurrensförhållandena för företagen

De ändrade reglerna kan inte antas få någon påverkan på företagens konkurrensförhållanden.

Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Ändringarna förutsätts inte heller medföra någon annan påverkan på företagen.

Eventuellt behov av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Ändringarna missgynnar inte små företag och ger således inte anledning till särskilda hänsyn till dessa.

Övrigt

Boverket förutser inte att ändringarna för med sig några konsekvenser med avseende på funktionshindrade, barn och ungdomar, äldre, integration, boendesegregation eller jämställdhet.

Författningsändringar med konsekvenser

3 kap. 2 e §

Ändring

Omedelbart före paragrafen införs en ny rubrik med lydelsen ”Rapportering till Boverket”.

Paragrafen är ny och föreskriver en skyldighet för kontrollorgan att, under vissa förhållanden, till Boverket rapportera brister som har uppmärksamats vid kontroller. Vissa slags brister ska sammanställas och rapporteras årligen, medan andra mer allvarliga brister ska rapporteras snarast.

Motiv

Rapporteringskyldigheten motsvarar vad som fram till 1 januari 2016 gällt enligt 14–15 §§ i Swedacs föreskrifter (STAFS 1999:5) för ackrediterade kontrollorgan Typ A (besiktningsorgan) för kontroll av lyftanordningar, transportanordningar m.m. Denna rapporteringskyldighet är betydelsefull och bör fortsätta att gälla även nu sedan Swedacs föreskrifter upphävts fr.o.m. årsskiftet 2015/2016. Boverkets bemyndigande har genom en ändring av 10 kap. 19 § PBF, som trädde i kraft 1 augusti 2016, utökats så att verket nu kan meddela föreskrifter om krav i fråga om rapportering och information för kontrollorganen. Genom kontrollorganens årliga rapportering får Boverket värdefulla uppgifter som bland annat möjliggör för myndigheten att uppmärksamma om antalet brister hos vissa slags anordningar ökar samt att fånga upp kontrollpliktiga anordningar som inte kontrolleras och bedöma hur stort bortfallet är. Skyldigheten för kontrollorganen att omedelbart rapportera allvarliga brister är av stor betydelse för Boverket i rollen som marknadskontrollmyndighet för motordrivna anordningar av aktuellt slag. Rapporteringen ger också underlag för Boverket att bedöma om det finns behov av ändringar i myndighetens regelverk. Bland annat av dessa skäl är det angeläget att rapporteringskyldigheten får fortsätta att gälla.

Konsekvenser

Till följd av bestämmelsen gäller även fortsättningsvis den rapporteringskyldighet som har gällt fram till 2016 med stöd av Swedacs föreskrifter. Genom bestämmelsen säkras Boverkets tillgång till uppgifter som är värdefulla för myndighetens verksamhet av skäl som beskrivs ovan under rubriken *Motiv*.

